

Åtgärder för att möta flyktingkrisen

PM

11 NOVEMBER 2015

Kristdemokraterna

PM: Åtgärder för att möta flyktingkrisen

Det pågår en humanitär kris i världen. Krig, förtryck, islamistiska terrorgrupper samt förföljelse av etniska och religiösa grupper driver människor på flykt. Över 60 miljoner människor är på flykt inom eller från sitt land. Många söker nu sin tillflykt till Europa. Sverige har länge varit ett av de länder flest söker sig till och så är det även nu. Aldrig förut har ett så stort antal människor på flykt sökt sig till vårt land. Det ställer oss inför utmaningar som vi ännu inte fullt ut kan bedöma konsekvenserna av. I själva verket står vi inför en situation som saknar motstycke i modern tid. Inte bara ur ett svenskt perspektiv, utan också ur ett europeiskt.

Kristdemokraternas utgångspunkt är att värna asylrätten, att Sverige har ett moraliskt ansvar att hjälpa medmänniskor i nöd. Vi vill värna öppenheten och den fria rörligheten inom EU. Vi har ett ansvar att använda våra resurser på ett sådant sätt att vi kan hjälpa så många människor som möjligt. Vårt land ska vara en öppen demokrati och en fristad för människor på flykt. Vi ska kunna hjälpa idag, imorgon, om ett år och om tio år. En konsekvens av detta är att vi nu behöver minska trycket mot det svenska asylmottagningssystemet genom att få färre att söka sig hit och fler att söka sig till andra EU-länder.

Nu krävs ett större ansvarstagande inom EU och att vi gemensamt återupprättar Schengens yttre gränser. Akut krävs också mer stöd till UNHCR och andra hjälppositioner i flyktinglägren och i andra delar av Syriens närområde. Utbildning och arbete är helt centralt för att bidra till ett drägligare liv i dessa områden. Långsiktigt behöver världssamfundet öka ansträngningarna för att skapa fred, stabilitet och demokratisk utveckling i de länder man nu flyr ifrån. Då kan man varaktigt skapa förhållanden som gör att människor inte drivs på flykt och att människor kan återvända hem. När situationen förbättras i länder varifrån människor flyr kan trycket mot Europa varaktigt minskas.

Akut läge idag:

- De gemensamma principerna för den reglerade migrationen inom EU har i princip satts ur spel. Schengenområdets yttre gränskontroller upprätthålls inte fullt ut. Det sker i princip ingen registrering vid inresa. Asylansökan prövas inte i första land, i enlighet med Dublinförordningens regelverk. De förutsättningar som det svenska asylmottagningssystemet bygger på gäller alltså inte.
- Över 60 miljoner människor är nu på flykt från eller inom sitt land. Sedan slutet av sommaren har antalet som sökt sig till Europa ökat kraftigt. Hittills i år har nästan 800 000 män kvinnor och barn riskerat sitt liv över Medelhavet. Bara till Grekland har närmare 650 000 personer tagit sig. Fram till den 1 november i år hade drygt 112 000 människor sökt asyl i Sverige. Det kommer just nu mellan 8 000 och 10 000 i veckan. Migrationsverkets prognos pekar på att det kommer komma mellan 140 000 och 190 000 människor i år. Nästa år beräknas 100 000 till 170 000 komma men läget kan snabbt förändras på grund av ändrat säkerhetsläge och andra länders agerande och regelverk, inte minst Tyskland. Cirka en tredjedel av de som kommit till Sverige hittills i år är från Syrien men senaste veckan har antalet asylsökande från Afghanistan ökat mest, sannolikt på grund av ändrade regler i Tyskland för afghaner.
- Migrationsverket konstaterar i sin senaste prognos att: *”Den aktuella situationen innebär att Migrationsverkets ordinarie kapacitet och beredskap inte längre räcker till för att kunna säkerställa ett ordnat mottagande av nya asylsökande. Situationen är liknande för landets kommuner när det gäller ensamkommande barn och skolgång för asylsökande elever.”*
- Det råder akut brist på boendeplatser. Läget ute i kommunerna är mycket ansträngt. Justitieminister Morgan Johansson har meddelat att taket för hur många asylsökande som Sverige kan ta emot är nått. Regeringen har dock inte presenterat några förslag som svarar mot den

problembilden. Istället har de tillsatt en utredning som ska vara klar 2017. Det kommer inte hjälpa i den kris vi nu befinner oss.

- Det vi kan konstatera är att Sverige hittills har svaga resultat vad gäller att integrera personer med lägre kvalifikationer och utbildning på vår arbetsmarknad. 40-50 procent av de som kommer nu har högst motsvarande grundskoleutbildning, samtidigt som vi vet att det i princip är ett måste med slutförd gymnasieutbildning för att man ska kunna ta sig in på svensk arbetsmarknad, även för dem som behärskar det svenska språket flytande. Av de som kommit tidigare står 4 av 10 utanför arbetsmarknaden ännu efter 15 år i Sverige.
- Utvecklingen förändras nu dag för dag och trycket mot Sverige påverkas i hög utsträckning av hur övriga länder inom EU agerar, inte minst Tyskland.

Kristdemokraterna har tidigare bl.a. föreslagit:

- Tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel
- Ett system med säkra länder
- Sänkt etableringsersättning
- Åtgärder för förbättrad integration

Kristdemokraterna föreslår nu ett åtgärds paket med nya förslag.

Snabba beslut – gränskontroller, asylansökningsområden och bättre förstabedömning

Givet det mycket ansträngda läget är det viktigt att få ner kostnaderna och tiden från ansökan till beslut. Det gäller att tidigt identifiera vilka som har skyddsbehov eller andra skäl att stanna i Sverige och vilka som saknar det.

Vi föreslår:

- Inför gränskontroller. Det är möjligt för regeringen att tillfälligt införa gränskontroller om samhällets funktioner hotas eller inte kan upprätthållas. Konsekvenserna av att införa fullständiga gränskontroller är mycket omfattande. I praktiken blir det dock fråga om partiella gränskontroller där Polisen får möjlighet att kontrollera identitet på exempelvis tåg, bussar, båtar etc. Syftet med utökad gränskontroll är att bättre identifiera personer som saknar rätt att resa in i landet.
- Asylansökningsområden (s.k. transitzoner) nära våra stora gränsövergångar. Alla nyanlända som avser söka asyl hänvisas till asylansökningsområden. Där registreras de asylsökande och det görs en första sortering av ärendena. Syftet är att få en snabbare registrering, förhindra att nyanlända avviker och att få en snabbare beslutsprocess så att de som saknar skyddsskäl snabbare avvisas för att på så sätt minska kostnader och undanträngningseffekter. I asylansökningsområdena ordnas boende för de asylsökande under den första fasen i asylutredningen. Personer som uppenbart inte medverkar till att styrka sin identitet, som bedöms vara en säkerhetsrisk, som kommer från s.k. säkra länder eller som i enlighet med reglerna i Dublinförordningen bör få sin asylansökan prövad i annat land ska få ett snabbt avvisningsbeslut.
- För att snabbt kunna arbeta ner den stora mängd ärenden som ligger inne i systemet bör Migrationsverket ges möjlighet att tillfälligt låna tjänstemän med stor vana att handlägga enskilda ärenden från andra myndigheter.

- Återinför beredskapspolisen – civilpliktiga poliser som kan kallas in vid allvarliga eller omfattande störningar på samhället ur ordnings- eller säkerhetssynpunkt
- Asylmottagningsområdena ska bemannas med sjukvårdskompetens för att möta vårdbehov och behov av psykosocialt stöd. Många av de som kommer lider exempelvis av posttraumatiskt stressyndrom.

Effektivare avvisningar

Den som saknar skyddsbehov eller andra skäl att stanna i Sverige ska skyndsamt lämna landet. Andelen som frivilligt väljer att lämna Sverige efter ett utvisnings- eller överlämningsbeslut minskar stadigt. År 2014 valde 7 599 personer att frivilligt återvända eller överlämnas, medan 11 112 blev polisärenden. En del utvisades med tvång, men de allra flesta avvek och gick under jord. Detta är inte acceptabelt, de som fått avslag på sin ansökan ska avvisas.

Vi föreslår:

- Att Sverige har fler bilaterala överenskommelser (s.k. återtagandeavtal) med länder för att de ska ta emot sina medborgare.
- Mer resurser till Polisen för att klara den förstärkta gränskontrollen och för att verkställa avvisningar och utvisningar.
- Vi vill möjliggöra för dem som påbörjat men ännu inte avslutat sin polisutbildning att under en period gå ut i tjänst för att möta de akuta behoven.
- Fler förvarsplatser. Under hösten har det varit stor brist på förvarsplatser vilket innebär att personer som fått avvisningsbeslut, och där risk att avvika har varit stor, inte har kunnat tas i förvar.

Korreakta beslutsunderlag

Felaktig information, osäkerhet och bristande tilltro till myndigheter kan göra att asylsökande uppmuntras att göra sig av med identitetshandlingar och uppge falska uppgifter då de tror att detta påverkar deras möjligheter i asylprocessen. Detta kan göra att den asylsökandes rättssäkerhet äventyras och att mottagningssystemet förlorar i legitimitet hos allmänheten. Hög legitimitet är viktigt för allmänhetens syn på invandring och för integrationen. Om det råder utbredd uppfattning om att det fuskas för att få uppehållstillstånd kommer många tro att människor befinner sig i Sverige på felaktiga grunder. Det skapar negativa attityder och försvårar integrationen.

Det ska löna sig att tala sanning och medverka till att beslutsunderlaget blir så komplett som möjligt.

Vi föreslår:

- Rätten till anhöriginvandring ska bara gälla för de anhöriga som den asylsökande informerat om vid ankomsttillfället. Det finns asylsökande som undanhåller information om anhöriga för att stärka sina skyddsskäl. Utgångspunkten för Kristdemokraterna är att familjer ska återförenas. Ensamkommande barn ska därför så snart som möjligt återförenas med sina föräldrar. Om det är så att barnet kan återförenas med sin familj i hemlandet ska det ske skyndsamt. Därför ska vi skapa drivkrafter att berätta om anhöriga redan vid ankomsten.
- Förbättrade åldersbedömningar. Det finns vuxna som medvetet ger felaktiga uppgifter om sin ålder och utger sig för att vara minderåriga för att påverka chanserna för att få uppehållstillstånd. Denna typ av fusk behöver stävjas. Det genomförs ålderskontroller idag och många asylsökande får sin

ålder reviderad. Förbättrade åldersbedömningar av ensamkommande gör processen mer rättssäker, och är en garant för att asylsökande barn, ungdomar, äldre ungdomar respektive vuxna hamnar i rätt boendeform under asylprocessen. Vi ser ett behov av bättre metoder för åldersbedömning även i Sverige men anser att bedömningarna måste vara rättssäkra.

- Det behövs starkare drivkrafter för att den asylsökande att medverka till att identiteten är fastställd innan man prövar ett asylärende.
- Fler tolkar. Det råder idag brist på tolkar vilket försvårar kommunikationen. Inte minst är det viktigt med kvinnliga tolkar.

Tillsätt en kriskommission

Sverige har stora integrationsutmaningar. Utanförskapet är stort. Vår förmåga att integrera lågkvalificerad arbetskraft har hittills varit svag. Hälften av de som kommer till Sverige som flyktingar har inget jobb efter 7 år i landet. Efter 15 år är det fortfarande 4 av 10 som står utanför arbetsmarknaden. Med tanke på de stora flyktingströmmarna ställs vårt samhälle inför nya tuffa utmaningar och krav.

Vi föreslår:

- Tillsätt en kommission med uppgift att vända på alla stenar för bättre integration.
  - Hur kan mottagning och etableringsprocess förändras för att integration ska fungera?
  - Vilka strukturella förändringar behövs på svensk arbetsmarknad?
  - Det finns också behov av att få en fördjupad bild Sveriges samtliga integrationsåtgärder. De ska utvärderas och kartläggas, så att man kan se om resultatet står i rimligt förhållande till utgifterna. Arbetet ska mynna ut i riktlinjer för integrationsinsatser som är effektiva och lönsamma och vilka integrationsinsatser som inte ska stöttas ekonomiskt framöver.
  - Kommissionen ska ledas av personer med gott renommé. Det ska finnas en bred uppslutning bakom personerna.

Åtgärder för förbättrat mottagande av ensamkommande barn

Vi föreslår:

- Fler ankomstkommuner för ensamkommande barn. I nuläget är fem kommuner utpekade som ankomstkommuner för ensamkommande flyktingbarn. Det kraftigt ökade inflödet sedan september har gjort att nya ankomstboenden har behövt öppnas varje vecka. Att några kommuner blir så hårt ansträngda när andra kommuner undkommer ansvar gör att mottagandet inte blir så bra som det skulle kunna vara om ansvaret spreds på fler kommuner.
- Ökat statligt ansvar för ensamkommande barn. I den uppkomna akuta situationen krävs en annan ansvarsfördelning och nya arbetsformer. En nationell krissocialjour bör inrättas under Statens institutionsstyrelse med särskilt ansvar för ensamkommande flyktingbarn och bör kvarstå så länge inströmningen av ensamkommande är på exceptionellt hög nivå. Socialjournheten ska finnas som resurs för de kommuner som behöver avlastning i arbetet med ensamkommande flyktingbarn. Den nationella socialjouren bör ha befogenhet och resurser att upprätta mottagningsboenden, att rekrytera familjehem och gode män samt ansvara för uppföljning av dessa och att verka som stöd för de kommuner som upprätthåller funktionerna i egen regi eller i samverkan med andra kommuner. Den nationella funktionen ska också ges i uppgift att ta fram nya riktlinjer för vilka krav som bör ställas på familjehem och godemän för dessa barn och ungdomar.